

GELOOFSOPVOEDING

Mosterdzaadjes, Erika van Nes-Visser; uitg. Ark media; 95 blz.; € 9,95;

Met je kind praten over het geloof, Aline Hoogenboom en Marieke Post-de Bel; uitg. De Banier; 160 blz.; € 15,95;

Woorden van de Koning, prof. dr. M. J. Kater, Nieske Selles e.a.; uitg. De Banier; 94 blz.; € 9,95.

Wat een zegen voor gezinnen, al die nieuwe boeken over kind en geloof. Nu maar hopen dat ouders zich erdoor laten inspireren. Heel mooi, die groeiende aandacht voor jonge kinderen.

■ Margreet van den Berg-van Brenk

„Juist bij jonge kinderen is het moeilijk om te peilen wat een Bijbelverhaal uitwerkt of wat het dagelijks leven met God voor hen betekent.” beeld iStock

Meedoen, nadoen, zelf doen

Wie zich een klein beetje in kinderen verdiept, weet dat de eerste levensjaren van groot belang zijn. Uit het boek "Mosterdzaadjes" blijkt dat Erika van Nes-Visser zich daar gaandeweg steeds meer van bewust wordt.

„Juist bij jonge kinderen is het moeilijk om te peilen wat een Bijbelverhaal uitwerkt of wat het dagelijks leven met God voor hen betekent. Bij jonge kinderen kun je soms het gevoel hebben dat het nog niets uitmaakt wat je doet. Maar dat is niet waar, integendeel zelfs. De ontdekking dat juist baby's, peuters en kleuters extra opstaan om te leren, gaf me extra motivatie.”

Nadat Erika van Nes redenen uiteen heeft gezet om toch vooral vroeg met de geloofsopvoeding te beginnen, bespreekt ze de spontane en de doelgerichte geloofsopvoeding. Heerlijk om te lezen hoe ze aansluit bij de ontwikkeling van het kind. Met

bidden bijvoorbeeld. Laat het kind eerst meedoen, dan nadoen en vervolgens zelf doen.

Het boek biedt veel mooie voorbeelden uit het gezin van de schrijfster. Als dochter Elianne bang is in het donker, komt er een nachtlampje. „Als we het ophangen, maken we een praatje. Weet je voor wie "Licht" ook een naam is? Voor Jezus. Dus telkens als je dit lampje ziet, kun je aan Jezus denken.” Verwijzingen naar websites en boeken verrijken het boek.

Wie wil kijken of dit boekje bij hem past, kan op Van Nes' weblog zoeken naar het goede.nl nader met haar kennismaken. Inspiratie kun je ook opdoen via de Facebookgroep Mosterdzaadjes. Zij heeft deze groep overgenomen van Nieske Selles ("Vier het samen").

Aanrader

Voor ouders met kinderen in alle leeftijden is het boek "Met je kind in gesprek over het geloof" een aanrader. Het is het vierde deel in de serie "Christelijke opvoeding". De schrijfsters Aline Hoogenboom en Marieke

Post hebben een thema gekozen dat leeft. Veel ouders vinden het geloof belangrijk en willen erover in gesprek, maar weten vaak niet hoe ze het moeten aanpakken.

Dit boek sluit meer aan bij reformatorische ouders dan "Mosterdzaadjes". Wat ik een verademing aan dit boek vind, is dat het aansluit bij de weerbarstige praktijk van het gezinsleven. Ik weet weer even dat ik niet de enige ben bij wie het niet altijd loopt zoals ik graag wil. En daarmee is dit boek helpend voor ouders.

In het eerste hoofdstuk is er aandacht voor aspecten die het praten lastig maken. Het voorbeeld dat daar wordt gegeven, is voor velen herkenbaar, vermoed ik. „Eigenlijk draaide alles bij ons thuis om de kerk. Mijn vader was ouderling en deed veel bezoeken. (...) Er kwamen ook regelmatig mensen bij ons langs om met mijn ouders te praten. Maar toch praatten mijn zussen en ik niet met mijn ouders over geloofsvragen. Wij stelden onze vragen niet en mijn ouders vroegen ook niets aan ons.”

Hierna komen concrete tips en voor de moeilijk praters ook een bemoediging:

„Praten is zeker niet belangrijker dan doen. Juist in je leven kun je zo veel laten zien van wat het betekent om de Heere te volgen.”

Dat het boek ook vragen en verwerkingen voor een opvoedkring bevat, is prachtig. Wie het moeilijk vindt om in gesprek te gaan, kan het hopelijk op veilig terrein oefenen: in de kerk. Ergens moet de spiraal van het niet-spreken immers worden doorbroken. Dit boek kan daar echt bij helpen.

In Jezus' naam heeft het kleine en kwetsbare een onvoorstelbare kiemkracht

Kerk en school

"Woorden van de koning", een uitgave van Evangeliestek, vraagt iets meer inspanning van de lezer en is niet alleen gericht op het gezin, maar ook op kerk en school. Prof. Kater, dr. Kunz, Steven Middelkoop, Nieske Selles en Laurens Snoek leverden ieder een bijdrage.

Om met de laatste te beginnen: Snoek laat je nadenken over Bijbelverhalen vol onge-rimdheden. Het sterke in zijn bijdrage is dat je niet alleen veel krijgt aangereikt om jezelf aan te spiegelen, maar ook praktische mogelijkheden om het verhaal aan kinderen te vertellen. „We kunnen een persona-gie in het verhaal de lastige vragen laten denken. (...) Beter is die personages te laten verlangen naar een wereld waarin God alles recht maakt, zodat bij kinderen datzelfde verlangen kan (gaan) groeien.”

Matthew Henry

Uit de bijdrage van Steven Middelkoop blijft vooral hangen wat hij naar voren brengt over de vader van Matthew Henry. „Hij stond toe om heel vrij en open tegen

hem te zijn, wat hem de gelegenheid gaf om hen door redenering tot goede orde te brengen, en niet door hen bang te maken. (...) Dit maakte dat ze erg graag thuis waren en van zijn gezelschap genoten, en dat de godsdienst hen zeer lief werd.”

Nieske Selles geeft in haar hoofdstuk een heel duidelijk en krachtig advies mee voor het gesprek met je kind: „Woorden van God hebben meer kracht dan woorden van jou als ouder. Probeer daarom altijd je antwoord toe te lichten vanuit Gods eigen Woord.” En over het doorgeven van Bijbelkennis, wat van ons als ouders tijd en energie vraagt: „Het geheim van discipline is motivatie!”

In het voorwoord van "Mosterdzaadjes" spreekt Erika van Nes een wens uit voor de lezers van het boek. Ik ben zo vrij hem op al deze boeken te betrekken. „Ik hoop dat deze boeken je helpen om in het alledaagse leven bescheiden zaadjes van God op te merken en daar vol verwachting over te zijn. Want in Jezus' naam heeft het kleine en kwetsbare een onvoorstelbare kiemkracht.”

YOUNG ADULT

Hitchhiker, Nettie Leeflang; uitg. De Banier; 251 blz.; € 11,95.

Verlangen naar vrijheid

■ Hans Mijnders

„De dag dat ik geboren werd, besloot mijn vader bij zijn vriendin te gaan wonen en mijn moeder alleen te laten met haar drie kinderen.” Zo begint de 19-jarige Nadia haar levensverhaal. Ze loopt weg van huis en trekt liftend Canada door. Eindelijk heeft ze waar ze jarenlang naar heeft verlangd: vrijheid.

Leeflang heeft geen gemakkelijk thema gekozen voor deze young adult: Nadia is als jonge vrouw op zoek naar volwassenheid, maar het valt niet mee om haar verleden hierbij achter zich te laten. Ondanks alle tegenslagen en gevaren zet ze door. Uiteindelijk komt ze terecht in een tentenkamp en gaat halve dagen werken bij McDonald's. Wanneer onverwachts haar vader verschijnt, wil ze weten waarom hij heeft gezegd dat ze nooit geboren had mogen worden.

Het zijn niet de gebeurtenissen die het verhaal boeiend maken, daarvoor is er te weinig actie. Toch boeit "Hitchhiker" van het begin tot het eind. De zoektocht van Nadia is inlevend beschreven, zodat je haar de vrijheid, waar ze naar verlangt, gunt.

Als lezer word je geconfronteerd met wezenlijke vragen over het doel van ons leven: Is het hebben van innerlijke vrede niet een veel hoger doel dan materialisme? En wat hebben we ervoor over om onze idealen na te streven?

Wanneer een oude man opmerkt dat God hem vergeten is, herinnert Nadia zich het lied van de zondagsschool: "He's got the whole world in His hands". "Hitchhiker" is een geslaagd debuut dat tot nadenken dwingt.

KINDERBOEK 10+

Huisroof, Ada Schouten-Verrips; uitg. Gebr. Koster; 102 blz.; € 8,95.

Tweede Wereldoorlog

■ Hans Mijnders

Rebekka heeft een Joodse vader en een niet-Joodse moeder. Daarom hoeft ze zelf geen Jodenster te dragen. Toch vindt vader het veiliger als Rebekka en haar moeder onderduiken. Vanaf dat moment wordt het verhaal van Rudy verteld, een vriendje van Rebekka, die Rebekka's vader wil helpen in zijn antiquariaat.

Schouten is voor dit verhaal geïnspireerd door een vrouw die met haar dochters concentratiekamp Bergen-Belsen overleefde. Bij terugkomst in Nederland woonden er mensen in hun huis.

Voor kinderen die nog weinig weten over de Tweede Wereldoorlog is "Huisroof" een gemakkelijk leesbaar verhaal. De soms heftige geschiedenis wordt zakelijk beschreven, waardoor het verhaal op afstand blijft: „Bij het station is het druk. Honden. Huiltende mensen. En veewagens op het perron.” De emoties bij de hoofdpersonen ontbreken. Daarom is het vaak lastig om echt met hen mee te leven.

Aan het eind van het boek maken we nog twee sprongen in de tijd. Eerst naar Rebekka, die met haar moeder in Kamp Westerbork zit. Het laatste hoofdstuk wordt weer vanuit Rudy verteld, die Rebekka in oktober 1945 ontmoet.

Schouten wil haar lezers ook een boodschap meegeven. In het nawoord schrijft ze: „Er gebeuren nog steeds erge dingen. Terwijl God wil dat we Hem eren en onze naaste liefhebben en naar Zijn geboden leven.” Het verhaal van Rebekka en Rudy is dan ook vooral dienstbaar aan deze boodschap.